

ORNIS FENNICA

XII, N:o 2

SUOMEN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN JULKAISEMA
UTGIVEN AV ORNITOLOGISKA FÖRENINGEN I FINLAND

1935, 28. V.

Toimitus P. Palmgren, E. Merikallio
Redaktion

Pöllölajien runsaussuhteista Kaakkois-Suomessa.

T. A. PUTKONEN.

Pöllöjen keskinäisiä runsaussuhteita on verrattain vaikea määrätä suorastaan luonnossa tehtyjen havaintojen avulla, sillä lajit viettävät huomaamatonta yöelämää pysytellen päiväsaikaan äänettöminä paikoillaan, joten niiden mukaansaaminen esim. tavallisiin metsälinnuston kvantitatiivisiin laskelmiin on aivan sattumanvaraista. Paremmiin näyttää näitä seikkoja valaisevan ammuttujen yksilöiden lukumääristä saatava tilasto, joskin tällöin ollaan pakoitettuja rajoitumaan melkein yksinomaan vain talvivuosipuoliskolla saatuun aineistoon, koska kesäaikaan ei ammuta pöllöjä juuri lainkaan. Koska Kaakkois-Suomessa on viime vuosina ammuttu kaikista rauhoitusmääräyksistä huolimatta vielä tavattomat määrät rauhoitettuja lintulajeja, on materiaalia tällaista tilastoa varten vielä riittävästi saatavana. — Seuraavassa esityksessä käytetty aineisto on saatu vuosina 1928—1934 viipurilaisille preparaattoreille Y. J. Mansnerukselle ja U. J. Vitikaiselle täytettäväksi lähetetyistä pöllöistä. Kyseessä oleva materiaali käsittää SE-Suomesta, 62° leveyspiirin S-puolelle ja 27° pituuspiirin E-puolelle jäävältä alueelta 620 yksilöä, joista 293 on saatu Viipurin lähipaikkakunnilta (alueelta, jonka rajat seuraavat linjoja Vatnuori—Vilaniemi—Nurmin rautatieasema—Rättijärvi—Kavantsaari—Heinjoen Lintusuo—Johanneksen Kirjola—Vatnuori). Tämä aineisto on jakaantunut eri lajien kesken seuraavalla sivulla olevan taulukon mukaisesti.

Kuten jo aikaisemmin on mainittu käsittää esilläoleva materiaali vain talvivuosipuoliskolla elokuusta toukokuuhun saadut pöllöyksilöt, joten tilasto kuvaa pöllölajien suhteita vain näihin aikoihin, ei pesimisaikaan. — Tarkastellessa ylläolevaa tilastoa herää kysymys, missä määrin tällä tavoin saatu luettelo vastaa luonnossa vallitsevia suhteita. Tätä arvosteltaessa on otettava huomioon useampikin seikkoja, jotka ainakin jossain määrin ovat vaikuttaneet tilas-

	Viipurin seutu		Koko SE-Suomi	
	Saatuja yksilöitä.	%	Saatuja yksilöitä.	%
<i>Nyctea nyctea</i> (L.)	5	1.7	19	3.1
<i>Surnia u. ulula</i> (L.)	35	11.9	58	9.4
<i>Glaucidium p. passerinum</i> (L.)	20	7.0	27	4.3
<i>Aegolius f. funereus</i> (L.)	29	9.8	44	7.1
<i>Bubo b. bubo</i> (L.)	8	2.7	58	9.4
<i>Asio o. otus</i> (L.)	24	8.1	40	6.4
” <i>f. flammeus</i> (Pontopp.)	47	16.0	70	11.3
<i>Strix nebulosa lapponica</i> Thunb.	5	1.7	18	2.9
« <i>u. uralensis</i> Pallas	25	8.7	72	11.6
” <i>a. aluco</i> L.	95	32.4	214	34.5
	293	100.0	620	100.0

toon, lajien todellisia luonnossa vallitsevia lukusuhteita muuntelevasti. Näistä mainittakoon esim. seuraavat: 1) Lajien muutto- tai paik- kalintu- l u o n n e. Paikkalinnuilla voi edellyttää luettelossa ole- van suhteettoman suuret arvot verrattuina muuttavien lajien arvoihin. 2) Lajien esiintymispaikkojen erilaisuudet. Avoimien maiden lajit huomataan helpommin ja tulevat siten myös helpom- min ammutuiksi kuin metsien kätköissä asustavat lajit. 3) Lajien kokoerot. Pienet lajit ovat vaikeammin huomattavissa kuin suu- ret. Samoin lähetetään useimmiten suurikokoiset lajit mieluummin preparoitaviksi kuin pienet. Tällä seikalla näyttää olevan merkitystä ennenkaikeaa huuhkajaan nähden, jonka korkea yleisarvo 9.4 % (58 yks.) on seurauksena sen mahtavasta ulkonäöstä ja täytettyjen huuhkajien käyttämisestä varisten ammunnessa, joista syistä toden- näköisesti melkein kaikki saadut yksilöt preparoidaan. Viipurin ympäristön arvo 2.7 % vastanee paremmin sen suhdetta muihin lajeihin. 4) Lajin harvinaisuus. Harvinaiset lajit lähetetään kauempaakin preparoitaviksi. Tällä seikalla ei sentään näytä ole- van suurtakaan merkitystä, koska kansa ei yleensä tunne pöllö- lajeja juuri lainkaan. Mahdollisesti viirupöllön korkeaan yleisarvoon 11.6 % on kuitenkin tällä seikalla ollut jonkun verran merkitystä. 5) R a u h o i t u s m ä ä r ä y k s e t. Kokonaisuudessaan näyttää tällä seikalla olleen vähän merkitystä eri lajien keskinäiseen lukumäärään nähden, ehkä kuitenkin huuhkajan korkeaan arvoon on tälläkin puo- l e l l a vaikutusta.

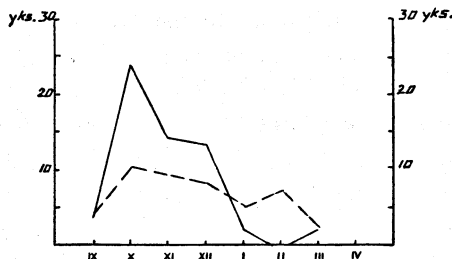
Ottamalla huomioon nämä seikat näyttää ilmeiseltä, etteivät taulukossa esitetyt %-luvut vastaa tarkalleen todellisia suhteita, vaan saatuja arvoja on pidettävä vain likimääräisinä ja vain yleispiirteitä osoittavina. Tilaston mukaan on yöpöllö ehdottomasti alueen runsaslukuisin pöllölaji ollen sitä noin $\frac{1}{3}$ kaikista saaduista pöllöyksilöistä. Seuraavina järjestyksessä ovat viirupöllö ja suopöllö, joiden kummankin %-arvot lienevät kuitenkin jonkunverran liian korkeat (edellisen harvinaisuutensa vuoksi, jälkimäisen siksi, että laji asustaa avoimilla mailla), mutta vastannevat ne yleisyydeltään luonnossa ainakin hiiripöllöä, joka huuhkajan kanssa seuraa näitä yleisluettelossa. Huuhkajan arvo on ilmeisesti huomattavasti liian korkea. — Tarhapöllö ja sarvipöllö ovat pääpiirteissään yhtä runsaslukuisia, joskin sarvipöllön poistuminen keskitalveksi alentaa varmastikin sen arvoa. Varpuspöllön suhteellisen korkea arvo 4.3 % osoittaa, että laji ei ole alueella mikään erikoinen harvinaisuus. — Vähälukuisimpina esiintyvät alueella tunturipöllö ja lapinpöllö. — Eri lajien esiintymisajoista ja saantipaikoista mainittakoon lyhyesti seuraava.

Nyctea nyctea (L.) Tunturipöllöjä on saatu SE-Suomessa 4. XI.—28. IV. välisenä aikana ja jakaantuvat saadut yksilöt eri kausien kesken seuraavasti: XI. 5, XII. 5, I. 3, II. 4, III. 1 ja IV. 1 (= 19 yksilöä), joten lajia näyttää olevan alueella pääasiassa marrashelmikuun välisenä aikana.

Tapaamisajoista mainittakoon: Viipurin ympäristö: Viipuri, Säiniö 27. XI. 29; Maaskola 3. I. 30; Uuras, Kuurinsaari 4. II. 32; Viipuri, Uskila 8. I. 33; Uuras 4. XII. 33. — Muu SE-Suomi: Inkilä 21. XII. 29; Näpiniemi 15. II. 29; Haapasaari (Kotka) 1. II. 30; Äyräpää 4. II. 30; Koivisto 19. III. 31; Hiitola 23. II. 32; Ruokolahti 3. II. 32 ♂; Isokalastaja (Virolahti) 4. XI. 32; Kaipainen 16. XII. 32; Simola, Villala 23. XII. 32; Mesterjärvi, Vitikkala 28. IV. 33; Niva, Ristlahti 5. I. 33 ♂; Elisenvaara 17. XI. 33 ♂; Seiskari 28. XI. 34 ♀; Muolaa, Kuusa 27. XII. 34 ♀. — Pohjoisempaa E-Suomesta: Suojärvi 16. XI. 33 ♀.

Kuten ylläolevista saantipaikoista ilmenee on tunturipöllöä tavattu Suomenlahden saarilla — Isokalastaja, Haapasaari, Seiskari — joten kysymyksessä on tunturipöllön muutto yli Suomenlahden.

Surnia u. ulula (L.) Hiiripöllön esiintyminen on hyvin vaihtelevaa eri vuosina. Tämä näkyy hyvin preparaattoreillekin saapuneesta materiaalista. — Talvella 1928—1929 saapui

Diagr. N:o 1. — *Surnia u. ulula* (L.) - - - - *Aegolius f. funereus* (L). Vuosina 1928—34 preparoitujen yksilöiden jakaantuminen eri kuukausien osalle. (Koko SE-Suomi.)

lajin runsas esiintyminen loka-joulukuussa on yhteydessä sen syysmuuton kanssa. Keskitalvella, helmikuussa, ei hiiripöllöjä ole saatu lainkaan. Maaliskuu osoittaa jo kevätmuuton alkua, mutta minkäänlaista kuvaa kevätmuutosta ei aineisto kuitenkaan anna, koska keväisin ammutaan pöllöjä vain poikkeustapauksissa.

Hiiripöllön saantiajoista ja -paikoista mainittakoon seuraavat: Viipurin ympäristö: Lyykylä 6. X. 28; Karisalmi 6. X. 28, 15. X. 1933 ♂; Tali 17. X. 28, 9. XII. 29, 9. I. 34; Kangasranta 29. X. 28; Viipurin kaupunki 30. X. 28, 3. III. 33, 12. XI. 33; Houni 4. XII. 28, 28. X. 30; Lavola 17. XII. 28, 17. XI. 32; (Loikkanen 21. XI. 27); Johannes, Kirjola 3. IX. 28; Kärstilä 6. X. 29; Säiniö 7. X. 29; Viipuri, Teurastamo 15. X. 29; Tammisuo 24. X. 29, 9. XII. 29; Markovilla 28. X. 29; Tienhaara 8. XI. 29, 29. X. 31, 17. X. 32; Samola 3. XII. 29; Kelkkala 10. XI. 30; Luurinmäki 11. XII. 31; Suur-Merijoki 10. XI. 32, 4. XI. 33; Avunen 8. XII. 32; Heinjoki 2. XI. 32, 21. XI. 32, 20. IX. 31 ♀; Juustila 20. X. 34. Muualta SE-Suomesta: Koivisto 23. X. 28, 5. XI. 28; Hannila 27. X. 28; Tuokslahi, Niemiskoski 27. X. 28; Vuoksenranta, Korpilahti 30. X. 28; Halila 27. XII. 28, 10. X. 32, 4. I. 33; Äyräpää 18. X. 29; Putikko, Sorvasranta 28. X. 29; Koljola 11. XII. 29; Luumäki 11. XI. 31; Lounatjoki 15. XII. 31 2 yks.; Antrea 16. XII. 31, 2. X. 34 ♀; Elisenvaara 17. XI. 32; Kuolemanjärvi 1. III. 28; Kirvu 2. XI. 34, 2. XII. 32; Ojajärvi, Vasikkala 29. IX. 31, 18. X. 32, 30. XI. 32; Kanneljärvi 7. XII. 33 ♂. — Pohjoisempaa E-Suomesta: Papero, Kotajärvi 16. IX. 30.

Glauclidium p. passerinum L. — Varpuspöllöjä on saatu Viipurin ympäristöstä suhteellisen runsaasti verrattuna muuhun SE-Suomeen, nimittäin 20 yksilöä vuosina 1928—1934; koko SE-Suomesta yhteensä vain 27 yks. Useimmat varpuspöllöt ovat saadut loka-marraskuussa (9 yks. XI; 6 yks. X) joten laji ilmeisesti kiertelee eniten juuri noihin aikoihin. Ohimennen mainittakoon, että 15. V. 32

15 yksilöä; talv. 1929—1930 12 yks.; 1930—1931 3; 1931—1932 7; 1932—1933 13; 1933—1934 5, joten tämän mukaan on hiiripöllöä ollut runsaimmin alueella vuosina 1928—1929 ja 1932—1933, kun taas talvella 1930—1931 on selvä minimikohta. Diagr. 1 näyttää saatujen hiiripöllöjen jakaantumisen eri kuukausien osalle. Näyttää ilmeiseltä, että

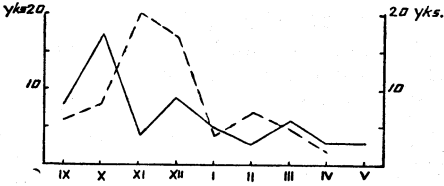
nähtiin Viipurin lähistöllä Tirhiällä varpuspöllön istuskelevan vanhan palokärjen pesäkolon suulla, mutta pesää ei ollut kolossa kuitenkaan.

Saantipaikkoja: Viipurin ympäristö: (Naulasaari 20. VIII. 26); Turkinasaari 8. X. 29; Kelkkala 27. X. 29; Juustila 15. IV. 30 (ehkä pesimispaikallaan?); Viipurin kaupunki 16. X. 30; Lihaniemi 14. XI. 31; Pihlajaniemi 16. XI. 31; Kesämaa 24. XI. 31; Tienhaara 10. XI. 31; Säiniö 9. XII. 31; Tirhiä X. 31 2 yks.; 21. IX. 31 1 yks. myytävänä Viipurin kauppatorilla; Neitsytniemi 7. XI. 32; Loikkanen 18. XI. 32; Johannes, Kirjola 15. XI. 32; Venäjänsaari 3. I. 33; Heinjoki 5. II. 33; Monrepos 27. X. 34; Rääsiä 11. XI. 34; Säiniö 21. XI. 34. Muualta SE-Suomesta: Kanneljärvi 8. XI. 32; Vuoksenniska 25. XI. 31, 5. XII. 34; Kaukola, Pajarila 11. XI. 31; Ojajärvi 7. XII. 31, 22. II. 32; Vuoksenranta 5. XII. 34.

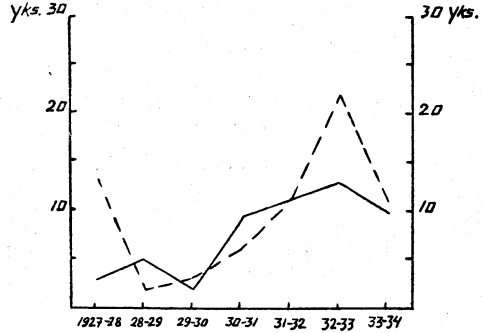
Aegolius f. funereus (L.). Tarhapöllöjä on saatu alueelta suhteellisen vähän verrattuna muihin lajeihin (vain 44 yks. = 7.1 %), joten se ei liene kovinkaan runsaslukuinen alueella pesimisaikaan. — Diagr. N:o 1 näyttää saatujen tarhapöllöjen jakaantumisen eri kuukausien osalle. Tästä ilmenee, että tarhapöllö pysyttelee läpi talven seudulla. Kun verrataan hiiripöllön ja tarhapöllön esiintymiskäyriä toisiinsa, näyttää ilmeiseltä, että hiiripöllö on suureksi osaksi muuttava laji, sillä muussa tapauksessa täytyisi senkin esiintymiskäyrän olla pääpiirteissään yhtä tasainen kuin tarhapöllön. — Maksimitalvia tarhapöllön runsaudessa näyttävät olleen talvet 1929—1930 ja 1933—1934 ja minimitalvi 1930—1931 (yksilöitä saatu: 1927—1928 3; 1928—1929 5; 1929—1930 9; 1930—1931 3; 1931—1932 4; 1932—1933 8; 1933—1934 10).

Saantipaikoista ja ajoista mainittakoon seuraavat: Viipurin ympäristö: Käremäki 12. IX. 27; Ronkaa 3. XI. 28; Säiniö 10. III. 28, 26. XI. 28, 29. IX. 29, 10. XI. 29; Markovilla 13. IX. 28, 4. XII. 29; Tienhaara 30. IX. 29; Pienpero 19. X. 29; Johannes, Kirjola 15. X. 29; Tirhiä 29. I. 29; Rasalahti 28. X. 29; Leppäsaari 11. XI. 29; Rauhala 18. XI. 29; Maaskola 5. XII. 29; Nuuraa 16. I. 31; Loikkanen 7. XI. 32, 23. XII. 32, 19. II. 34; Houni 27. XI. 32; Tervajoki 12. I. 29; Nurmi 5. X. 33; Heinjoki 28. II. 33 ♀, 10. XI. 34; Sorvali 4. II. 34; Viipurin kaupunki 20. X. 33 ♂. — Muu SE-Suomi: Ruokolahdi 5. II. 28; Kanneljärvi 25. XI. 29; Kivennapa, Vehmais 29. X. 30; Antrea, Kuparsaari 24. II. 33; Leipäsuo 27. III. 33; Kirvu 16. X. 33, 14. I. 33; Ojajärvi 18. XII. 31; Särkisalmi 27. XII. 31; Antrea 27. XI. 33 ♂, 12. XII. 33 ♂; Humaljoki 14. I. 34 ♂.

Bubo b. bubo (L.). Kuten jo edellä mainittiin vastaa huuhkajan Viipurin ympäristön arvo 2.7% paremmin todellisuutta kuin koko SE-Suomen arvo (9.4%). — Useimmat huuhkajat ovat ammutut syksyllä lokakuussa, joten laji ilmeisesti näihin aikoihin on

Diagr. N:o 2. — *Bubo b. bubo* (L.)
 ---- *Strix u. uralensis* Pallas. Vuosina
 1928—34 prep. yksilöiden jakaantumisen
 eri kuukausien osalle. (Koko
 SE-Suomi.)

Diagr. N:o 3. — *Bubo b. bubo* (L.)
 ---- *Strix u. uralensis* Pallas. Vuosina
 1927—34 preparatoitujen yksilöiden
 jakaantuminen eri talvia kohti.
 (Koko SE Suomi.)

liikkuvampi kuin muulloin (nuoret linnut!) joutuen siten helpommin kuin muina vuodenaikoina tuhon omaksi. Lajin esiintymiskäyrä — diagr. N:o 2 — näyttää havainnollisesti lajin talvehtimisen ja loka-kuun esiintymismaksimin. — Viime vuosina näyttää huuhkaja lisääntyneen (vuodet 1930—1934), talvella 1932—1933 lienee ollut jonkinlainen maksimikohta lajin runsaudessa — kts. diagr. N:o 3. — Pesimisaikaan on huuhkajaa tavattu Viipurin ympäristössä esim. Talissa vv. 1926—1927 ja Säkkiärvellä 1934. Ojajärveltä on keväällä 1934 löydetty pesä, jossa oli 4 poikasta.

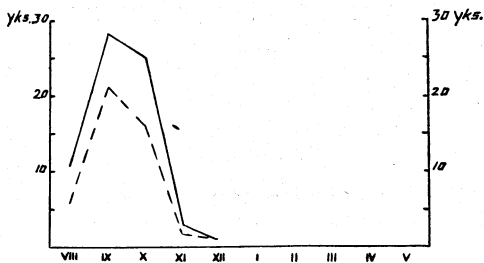
Pesimisaikaan on yksilöitä ammuttu seuraavilta paikkakunnilta: Rautjärvi 12. V. 31; Elisenvaara 12. V. 34; Savitaipale 3. IV. 28; Sairala 4. IV. 28; Inkilä 4. V. 29. Syksyllä ja talvella seuraavasti: Viipurin ympäristö: Pihkalanjärvi 17. XII. 27; Heinjoki 1. X. 32 ♂; Johannes, Kirjola 18. XI. 32; Naulasaari 26. IX. 33 ♂; Korpela 23. X. 33; Säkkijärvi 9. I. 34 ♀; Tali 15. IX. 34 ♂; Juustila 4. X. 29. Muu SE-Suomi: Kaipainen 24. XII. 28; Sairala 2. III. 31, 30. X. 31; Lahdenpohja 3. IX. 27; Vuoksenranta, Kaskiselkä 5. I. 29; Kirvu 24. II. 30; Simpele 16. IX. 30; Antrea 10. X. 30, 6. X. 31, 25. X. 32; Putikko 16. XII. 30; Räisälä 16. X. 31, 30. X. 32; Muolaa, Kuusa 5. XII. 31; Humaljoki 9. XII. 31, 26. II. 33, 4. I. 32 ♀; Ruokolahti, Kalvola 18. III. 32; Metsäpirtti, Hatakala 8. X. 33; Kanneljärvi 18. X. 32, 14. II. 33; Mustamäki 24. X. 32; Savitaipale 2. XI. 32, 7. III. 31 ♂; Ojajärvi 4. XI. 32, 31. I. 31 ♀; Roikonkoski 20. X. 32; Inkilä 11. X. 33; Kouvola 20. XI. 33; Heinjoki 1. X. 32 ♂; Ojajärvi, Vasikkala 9. III. 33 ♀; Hamina 13. X. 33 ♀; Koivisto 4. XII. 33 ♂; Kurkijoki 11. I. 34; Kirvu 10. IX. 34; Sairala 9. X. 34; Pölläkkälä 19. IX. 34 ♂; Taa-vetti 25. IX. 34 ♂.

Asio o. otus (L.). Sarvipöllö vastaa runsaudessaan pääpiirteissään tarhapöllöä. Laji on tyypillinen muuttaja. Useimmat yksilöt ovat ammutut syys—lokakuussa, jolloin tapahtuu siis päämuutto. Viimeinen yksilö on syksyllä saatu 29. XII. 28 ja ensimmäinen keväällä 4. III. 29.

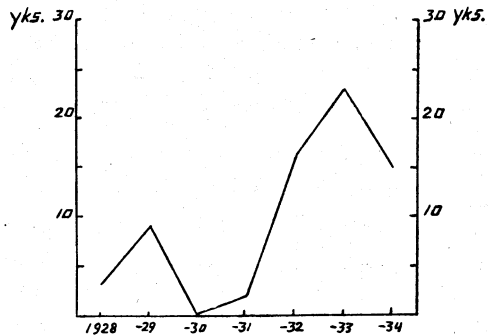
Sarvipöllön pesimisestä Viipurin ympäristössä mainittakoon seuraavat havainnot: 17. VI. 28 Nuoraa, Kakkola. Synkässä kuusikossa kaatuneella kuusenrungolla istuskeli melkein lentokykyinen poikanen. — 26. V. 33. Kakkola. Suoalueen reunuskuusikossa vanhassa harakan pesässä sarvipöllön 4 valkountuvaista poikasta. — 5. V. 34 Loikkanen. Pesä kuudessa; 6 pitkälle haudottua munaa. — Saarela 9. VI. 34. Pesä rantanevan reunuskuusikossa kuudessa 5 m kork. vanhassa variksen pesässä. Poikaset olivat jo lähteneet pesästä, jossa oli runsaasti oksennuspalloja samoin kuin pesän alla maassakin. — 22. VI. 34 Karisalmi. Melkein täysikasvuinen sarvipöllön poikanen.

Syksyllä ja keväällä on sarvipöllöjä saatu seuraavasti: Viipurin ympäristö: Loikkanen 4. III. 29 (aikainen muuttaja!), 29. XII. 28, 16. IX. 29, 5. IX. 33; Heinjoki 10. XI. 34, 5. XI. 32; Häyry 16. VIII. 32; Ihantala 26. IX. 33 ♀; Johannes, Kirjola 5. IX. 31; Karisalmi 9. X. 33; Kilpeenjoki 20. IX. 34; Liimatta 4. IX. 29; Maaskola 8. X. 34; Lavola 8. X. 28; Lintimus 15. X. 28; Tamminiemi 10. IX. 32; Tirhiä 10. X. 33, 15. X. 28; Tammisuo 15. X. 28; Tammisaari (Naulasaari) 10. IX. 32; Uskila 10. IX. 32. — Muu SE-Suomi: Makslahi 7. IX. 29; Äyräpäänjärvi 22. VIII. 28; Vuoksela, Virkkilä 27. IX. 33; Kouvola 2. X. 33; Korpioja 3. IX. 34; Elisenvaara 5. IX. 34; Salmi, Syskyjärvi 15. IX. 34 ♀; Inkilä 5. X. 34.

Asio f. flammeus (Pontopp.). Suopöllön runsaus on alueella eri syksyinä hyvin vaihtelevaa (Kts. diagr. N:o 5).

Diagr. N:o 4. *Asio f. flammeus* (Pontopp.). Vv. 1928—34 preparoitujen yksilöiden jakaantuminen eri kuukausien osalle. — Koko SE-Suomi. --- Viipurin ympäristö.

Diagr. N:o 5. *Asio f. flammeus* (Pontopp.). Vuosittain preparoidut yksilöt. (Koko SE-Suomi).

Vuonna 1930 näyttää sen runsaus olleen minimissään, josta seurasi nopea nousu aina syksyyn 1933. Vuonna 1934 näyttää alkavan taas lasku. Tämä vaihtelu kuvastaa ilmeisesti lajin runsautta pesimispaikoillaan pohjoisessa, joten hyvien sopuli- ym. pikkunisäkäsvoisien vaikutukset petolintukannassa ilmenevät siten täällä Etelä-Suomessakin.

Diagr. N:o 4 kuvaa suopöllön esiintymistä alueella vuoden eri kuukausina. Lajin syysmuutto alkaa elokuun loppupuoliskolla, pääjoukot muuttavat syys—lokakuussa ja vain harvoja yksilöitä tavataan enää marras- ja joulukuussa.

Aikaisimpia muuttajia ovat seuraavat elokuussa ammutut yksilöt: Viipuri, Pihlajaniemi 17. VIII. 32; Antrea 19. VIII. 33; Tirhiä 20. VIII. 33 2 yks.; Pölläkkälä 21. VIII. 32; Perkjärvi 22. VIII. 33; Nuuraa 22. VIII. 33; Naulasaari 24. VIII. 32, 28. VIII. 32; Viipurin lähistö 28. VIII. 33; Tirhiä 29. VIII. 33 — Myöhäisimpiä syysmuuton aikana saatuja yksilöitä ovat olleet seur.: Tammisuo 8. XII. 33; Karisalmi 2. XI. 32; Heinjoki 1. XI. 32 ♂.

Muista suopöllön saantipaikoista mainittakoon: — Viipurin ympäristö: Loikkanen 13. X. 28, 23. X. 28, 18. IX. 29, 20. IX. 29, 27. IX. 29, 2. X. 29, 28. X. 29; Johannes, Kirjola 2. IX. 29; Konkkala 27. IX. 29; Neitsytmiemi 29. IX. 32; Juustila 3. X. 32; Käremäki 5. X. 32; Hovinmaa 8. X. 32; Kämärä 10. X. 32; Laihalampi 25. X. 32; Karisalmi 2. XI. 32; Kilpeenjoki 16. IX. 29; Kämärä 23. V. 33; Liimatta 23. V. 33; Tali, Leitimo 1. IX. 33; Nuuraa 7. IX. 33; Uskila 13. IX. 33; Kavantsaari 14. IX. 33; Tamminiemi 26. IX. 33; Sorvali 29. IX. 33; Tali 5. X. 33; Honkaniemi 9. V. 32 ♂, kevätmuutto; Heinjoki 6. X. 32, 1. XI. 32 ♂, 2. IX. 33 ♀, 4. IX. 33 ♂; Liimatta 12. IX. 33 ♀, 8. IX. 34 ♀; Viipurin lähistö 22. IX. 33 ♀; Ihantala 26. IX. 33 ♀; Säiniö 12. X. 34; Perojoki 18. X. 34 ♂. — Muu SE-Suomi: Lappeenranta, Torikka 24. X. 28; Koivisto 25. X. 26; Savonlinna 8. X. 29; Enso 26. IX. 32; Imatra 17. X. 32; Sairala 31. X. 32; Särkisalmi 14. X. 31; Pölläkkälä 21. VIII. 32; Kanneljärvi 3. IX. 34 ♀; Salmi, Syskyjärvi 9. IX. 34 ♀; Valkjärvi 10. IX. 34; Muolaa, Kuusa 6. X. 34; Kuolemajärvi 9. X. 34 2 yks.; Räisälä 26. X. 34; Haapasaari (Kotka) 27. IX. 34 ♀.

Strix nebulosa lapponica Thunb. Vähälukuisin Kaakkois-Suomessa tavattavista pöllölajeista on lapinpöllö, jota viime vuosina (1928—1934) on saapunut Viipurin preparaattoreille 18 yksilöä (2,9⁰/₁₀₀ koko pöllömateriaalista). Sen tapaamisajat vaihtelevat 30.VIII.—19.V. välillä, joskin useimmat yksilöt ovat saadut loka—marraskuussa.

Tapaamispaikat: Viipurin ympäristö: Laihalampi 14. XI. 32; Lyykylä 14. XII. 32; Heinjoki, Savastila 2. III. 32; Tali 30. VIII. 33. Muu SE-Suomi: Vuoksenranta 20. II. 29, 15. IV. 29; Koivisto 14. XII. 29, 28. XII. 28; Kirvu 9. IX. 29, 9. X. 28; Kanneljärvi 4. I. 29; Hiitola 30. IX. 29, 16. XII. 29; Parikkala, Simpele 9. X. 31, 10. X. 31 ♂; Roikonkoski 15. IV. 31; Tohmajärvi 10. X. 32; Lemi 19. V. 30 (myöhästynyt muuttaja!).

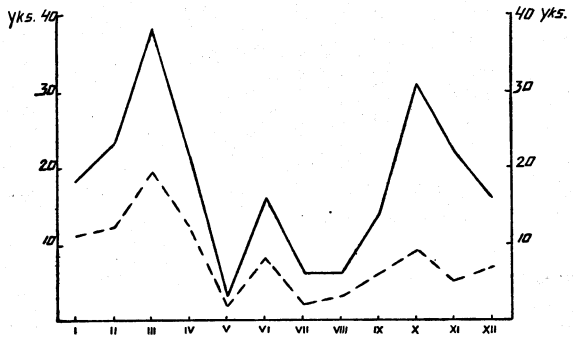

Strix u. uralensis Pallas. Viirupöllö on ilmeisesti suuresti yleistynyt viime aikoina, sillä alueelta on lajia saatu runsaasti. Vuosina 1928—1934 on Viipuriin täytettäväksi saapunut 72 yks. eli 11,6% kaikista pöllöistä, joten laji näyttää olevan runsaslukuisempi kuin esim. hiiripöllö ja huuhkaja. Maksimitalvia lajin esiintymisessä ovat olleet talvet 1927—1928 ja 1932—1933 (kts. diagr. N:o 3), talvella 1928—1929 taas minimi. Runsaimmin saadaan viirupöllöä marras—joulukuussa (kts. diagr. N:o 2), joten lajin kiertelyaika näyttää olevan myöhäisempi kuin useimpien muiden pöllölaajien.

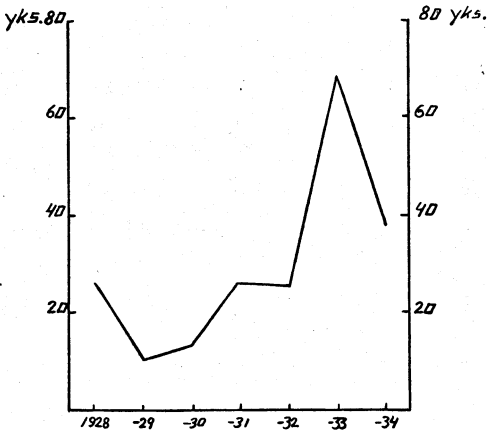
Viirupöllön tapaamisajoista mainittakoon seuraavat: Viipurin ympäristö: Tammisuo 8. XII. 30 ♀; Viipurin lähistö 15. IX. 33 ♀, 23. VIII. 33; Maaskola 1. XII. 33 ♂; Heinjoki 30. VIII. 34, 5. XII. 34, 27. XI. 31, 10. XI. 32, 15. XI. 32, 25. III. 33; Turkinsaari 10. XI. 34; Kämärä 6. XI. 34; Neitsytmiemi 30. I. 28; Liimatta 5. XII. 27; Johannes 27. IX. 29, 27. IX. 33; Säiniö 18. XII. 30; Huumola 2. II. 31; Tienhaara 25. II. 31; Honkaniemi 20. XII. 32; Suurpero 3. IV. 28; Ronkaa 3. I. 33; Säkkijärvi 16. II. 33; Karisalmi 20. IX. 33; Sorvali 27. XI. 33. — Muu SE-Suomi. Valkjärvi 2. X. 30 ♀, 11. II. 31, 15. XII. 31, 23. XII. 32, 1. XII. 33; Ojajärvi 21. XII. 32 ♂; Rautu 17. II. 33 ♀, 6. IX. 32; Antrea 21. X. 33 ♂, 25. X. 33, 4. XII. 29 2 yks.; Inkilä 30. X. 33 ♀, 12. XII. 31; Salmi 3. VIII. 34 juv., 9. IX. 34; Kiviniemi 3. XI. 34; Uukuniemi 2. IV. 28; Vuoksenniska 26. III. 28, 23. XI. 27; Vuoksenranta 18. II. 28; Savonlinna 29. XI. 28; Pyhäjärvi 18. XII. 29; Punkasalmi 26. X. 27; Putikko 21. III. 28; Kirvu 1. III. 28; Käkisalmi 1. III. 28; Hamina 8. I. 28; Roikonkoski 25. X. 31, 9. XI. 31, 17. X. 32; Simola 10. XI. 31; Luumäki 17. XI. 31; Hiitola 5. XII. 31, 31. I. 27; Kanneljärvi 6. XII. 31; Sairala 25. X. 32, 20. XI. 32, 13. XI. 31, 3. XI. 28, 15. II. 27; Petäjärvi 1. XI. 32; Pölläkkälä 11. XI. 32; Mesterjärvi 16. XII. 32; Salmi, Mantsinsaari 7. XI. 33.

Pohjoisempaa Itä-Suomesta on viirupöllöä saatu esim. seuraavista paikkakunnista: Kitee 6. XII. 32; Ilomantsi 5. II. 28; Varkaus 5. XII. 31; Nurmes 25. X. 34 ♂; Suojärvi 27. X. 34. Pohjois-Suomesta: Kuusamo, Paanajärvi 27. X. 33; Kemijärvi 13. XI. 32.

Strix a. aluco L.
Yli kolmas osa (34,5%) kaikista saaduista pöllöistä on yöpöllöjä, joten laji on nykyisin ehdottomasti

Diagr. N:o 6. *Strix a. aluco* L. Vv. 1928—34 preparoitujen yksilöiden jakaantuminen eri kuukausien osalle. — Koko SE-Suomi. ---- Viipurin ympäristö.

Diagr. N:o 7. *Strix a. aluco* L. Vuosittain preparoidut yksilöt. (Koko SE-Suomi.)

Kaakkois-Suomen yleisin pöllölaji. Diagr. N:o 6 näyttää saatujen yksilöiden jakaantumisen eri kuukausien osalle. Korkea maksimi lokakuussa johtuu ilmeisesti tähän aikaan tapahtuvasta yöpöllön kiertelystä seudulta toiselle, ehkä osittaisesta muutostakin. Kevään maksimi maaliskuussa johtunee osittain samasta syystä, mutta myöskin alkavalla pesimisajalla on varmasti tähän myös vaiku-

tuksensa, sillä pöllöt aloittavat näihin aikoihin yölliset „kevtälaulantansa“, herättäen siten huomiota ja tullen helposti ammutuksi. Yöpöllön runsaudessa eri vuosina voi huomata myös vaihteluita (kts. diagr. N:o 7). Erittäin korkea maksimi sattuu vuoden 1933 kohdalle. Pesimisaikaan on yöpöllöjä saapunut useilta paikkakunnilta SE-Suomesta, joten on todennäköistä, että ne ovat tällöin ainakin osittain olleet pesimäpaikoillaan.

Viipurin ympäristöstä mainittakoon seuraavat pesimishavainnot: 18. V. 30 Kaislahti. Pesä, jossa jo puolikasvuisia poikasia (K. Tetri). — 26. IV. 31 Horttana, Tamminiemi. Pesä ontossa raidassa 2.5 m. k., 2 hautomatonta munaa: 46.9×38.7, 46.8×38.35. — Tamminiemi 11. IV. 34. Pesä tammen kolossa 2.5 m. k., 3 hautomatonta munaa: 46.2×39.1, 44.9×39.3, 44.7×39.7. — Niemenlautta 7. VII. 34. Eräässä ladossa emo ja suuri melkein lentokykyinen poikanen.

Pesimisaikaan on yöpöllöjä saatu Viipurin ympäristöstä esim. seuraavilta paikkakunnilta: Liimatta 1. IV. 32; Loikkanen 6. IV. 32; Naulasaari 25. IV. 29, 19. VI. 34 ♀; Johannes, Kirjola 24. IV. 30, 10. IV. 31; Markovilla 20. V. 30; Hapensaari 23. IV. 31; Monrepos 31. VII. 27; Säiniö 12. VI. 34 2 yks., Karisalmi 22. VI. 34; Ylivesi 22. IV. 33; Häyry 2. VI. 33; Saarela 26. VI. 33 2 yks. Muualta SE-Suomesta: Uusikirkko 18. IV. 32; Sairala 20. IV. 32; Ojajärvi, Vasikkala 5. VII. 31, 13. VI. 33 ♂♀+3 juv. (pesinyt varmasti!), 3. VII. 33 3 lentokykyistä poikasta, 6. VI. 33 juv.; Pölläkkälä 18. IV. 33, 4. VIII. 34; Muolaa, Kuusa 12. IV. 33 ♀, jonka oviduktissa muna, 18. IV. 33, 1. IV. 33; Antrea 31. V. 34 ♂; Ruokolhti 2. VII. 34 1 juv.; Ino 4. IV. 31.

Syys- tai talvisaikaan on yöpöllöjä edellisten paikkakuntien lisäksi saatu seuraavilta seuduilta: Viipurin ympäristö. Konkkala

28. VIII. 32, 16. III. 28; Tienhaara 3. X. 32; 18. XI. 32; 11. XII. 33; Venäjänsaari 15. X. 32; Neitsytniemi 29. X. 28; Ronkaa 8. I. 29; Kämärä 1. II. 30; Tammisuo 5. IX. 30, 10. I. 34; Rikkola 11. XI. 30; Rasalahti 24. III. 31; Urras Kuurinsaari 7. XI. 32; Kangasranta 30. I. 28; Lyykylä 6. III. 28, 29. III. 28, 8. IX. 27, 9. III. 33 2 yks.; Lavola 20. VIII. 27; Heinjoki esim. 22. III. 28, 12. III. 31, 27. III. 33; Suurpero 14. II. 31; Huumola 28. II. 33; Ventelä 24. I. 33; Merijoki 3. III. 33; Rauhala 28. III. 33; Kiiskilä 27. XI. 33 ♀; Nurmi 18. X. 33; Säkijärvi, Jokikylä 14. I. 31; Tali 5. I. 34; Tervajoki 20. III. 34; Kilpeenjoki 20. IX. 34 2 yks. — Muu SE-Suomi: Kiviniemi 16. X. 31; Hiitola esim. 20. III. 32, 15. XI. 28, 10. X. 34; Kaukola 14. XI. 28, 15. IX. 31; Elisenvaara XII. 28; Sakkola 8. I. 29; Vammeljoki II. 29; Kaukjärvi 15. III. 29, 28. II. 31; Rautu 13. XI. 30 2 yks., 28. IX. 34, 24. VIII. 28 3 yks.; Räisälä 20. X. 30, 23. X. 33; Pitkäpaasi (Virolahti) 16. III. 31; Vuoksenranta 16. III. 34; Tuokslahti 3. IX. 34; Kirvu 12. IX. 34, 1. XI. 34 ♂, 9. I. 33 ♀, 19. IX. 33; Vuoksela 1. XI. 34; Inkilä 13. XI. 34, 1. XII. 34, Käkisalme 16. IX. 34 ♂, 31. III. 33, 23. III. 28; Kotka 27. X. 34; Joutseno 7. XI. 34 ♂; Valkjärvi 6. X. 31, 25. X. 32; Kuolemajärvi 25. I. 33; Virkkilä 17. X. 32; Kanneljärvi 26. XI. 32, 5. III. 33; Raivola 26. XI. 32; Muolaa kk. 5. I. 28, 15. IX. 34 ♂; Terijoki 14. I. 28; Jääski 2. III. 28; Alho 2. III. 28; Äyräpää 28. II. 32 2 yks.; Vuoksela 25. X. 33. Erikoisen ruskeita yöpöllöjä („ruskea värifaasi“) on saatu esim.: Koivisto 5. II. 31 ♀; Ojajärvi 4. III. 31; Pölläkkälä 9. III. 31 ♂; Antrea 20. XII. 31; Imatra 9. IX. 33.

Zusammenfassung¹⁾: Über die relative Abundanz der Eulen im Südosten Finnlands. Die geläufigen quantitativen Methoden der Vogelbestandesaufnahme versagen in Bezug auf die Eulen wegen der versteckten Lebensweise dieser Vögel. In den Zahlen der bei zwei bekannten Konservatoren in Viipuri (Wiborg) eingelieferten verschiedenen Eulen dürfte sich die relative Abundanz der Eulenarten in SE-Finnland ziemlich gut widerspiegeln, wenn auch natürlich nicht exakt, denn u. a. sind folgende Fehlerquellen zu beachten: 1) Eulen werden nur ausnahmsweise im Sommer geschossen; die Zahlen der eingelieferten Vögel beleuchten also unmittelbar nur das Vorkommen der verschiedenen Arten im Herbst und Winter. 2) Die wegziehenden Arten werden im Verhältnis zu den überwinterten unverhältnismässig schwach repräsentiert in der Gesamtstatistik. 3) Vögel des offenen oder bewohnten Geländes werden leichter erbeutet als im Waldinneren hausende, z. B. *Asio f. flammeus* und *Strix a. aluco* im Vergleich zu *Aegolius f. funereus*. 4) Grosse und 5) seltene Arten werden eher eingeliefert als kleine und häufige. Vor allem die Verhältniszahlen von *Bubo b. bubo* fallen demzufolge allzu hoch aus. 6) Die gesetzlichen Schutzbestimmungen sind von geringerer Einwirkung, denn sie scheinen leider sehr wenig von der Bevölkerung beachtet zu werden.

Die Tabelle S. 34 gibt eine Übersicht über das gesamte 1928—34 eingelieferte Eulenmaterial, wobei folgende zwei Gebiete auseinandergelassen werden: Das gesamte SE-Finnland südlich von

¹⁾ von der Redaktion.

62° N und östlich von 27° E (Kolumnen rechts), sowie die nähere Umgebung der Stadt Viipuri (Kolumnen links).

Folgende Diagramme geben die Verteilung der eingelieferten Individuen auf die verschiedenen Monate wieder: Nr. 1 *Surnia u. ulula* (ganze Linie) und *Aegolius f. funereus* (abgebrochene Linie); 2 *Bubo b. bubo* (ganze Linie) und *Strix u. uralensis* (abgebrochene Linie); 4 *Asio f. flammeus* und 6 *Strix a. aluco* (ganze Linie = ganz SE-Finnland, abgebrochene = nähere Umgebung von Viipuri).

Die Verteilung des Materiales (aus dem gesamten SE-Finnland) auf die verschiedenen Jahre erhellt aus folgenden Diagrammen: Nr. 3 *Bubo b. bubo* (ganze Linie) und *Strix u. uralensis* (abgebrochene Linie); 5 *Asio f. flammeus*, 7 *Strix a. aluco*.

In der hier vorgelegten Statistik ist die grosse Dominanz von *Strix a. aluco* besonders bemerkenswert, denn noch am Anfang dieses Jahrhunderts wurde die Art als die seltenste Eule Finnlands betrachtet; aus der Zeit vor 1910 sind nur 3 Nestfunde, und zwar aus dem südwestlichen Teile des Landes, bekannt.

Ett försök att utröna sambandet mellan burfåglars flyttningsoro och väderleksläget.

H. AHLQVIST och P. PALMGREN.

Väderleksläge och flyttning enligt fenologiska iakttagelser.

För ornitologer, som sysslat med studier över flyttfåglar, är det sedan länge välbekant att antalet på en ort genomflyttande fåglar varierar betydligt från dygn till dygn. Ett livligt intryck av de fågelmassor som under gynnsamma „flyttningsnätter“ kunna draga förbi får man av skildringarna från observationsstationerna på Helgoland m. fl. ställen. Det förefinnes sålunda en viss variation i avseende å flyttningens intensitet, varvid den tidvisa stegringen vanligen förmärkes samtidigt hos olika arter, ledande till uppkomsten av sådana massflyttningar. Det ligger nära till hands att antaga att väderleksfaktorerna bilda det irritament, som samtidigt påverkar fåglarna och driver dem till uppbrott, men försöken att finna sammanhang mellan flyttning och väderlek hava utfallit mycket olika.

Det är skäl att genast påpeka att grundorsaken till flyttningsdriften helt visst står att söka i ämnesomsättnings- eller innersekretoriska processer („Zugdisposition“, GROEBBELS 1932, s. 793). Då en gång denna disposition förefinnes kunna uppenbarligen från